

עין משפט נר מצוה

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מסורת הש"ס

(א) לקמן לה: (ב) חילין
מו: גז' כ, (ג) שנת שנה.
קב: קול: קח: קב: קלג:
קמג: (נלה ל) חסות י:
סכרות סה: (ד) (שנת קיג:
סידוקי ל: קב: (ה) ועב"פ:
חסי' שנת חל: ד"ה מסוס:

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת חסורין וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבעת ימים:
ויקרא כג מ

הנהגות הב"ה

(ב) חס' ד"ה מודה וכו'
נבי כשר ערלה חף על נב:

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

לענין רש"י

טע"ש (ס"ד). מוסר.
פלו"א (פלג' ד"א).
כס"ה.

מנומר ופסול. ללא הדר הוא שהרי הענינים שחורות והענין ירוקין.
מנומר טע"ש בלע"ז: **אלא שהענינים שחורות**. שכן המעלה
ליבש ומשחירין ומחמלן ירוקין הם: **מיני דהרס יננה**. שמרואהין
שזה לו ואינו נראה מנומר: **ואדמוס כשחורות דמין**. ללא מין
ירוק הוא זהו שמרירות ולכשיבשו

מעט יותר יהיו שחורים: **דא"ר חנינא**.

לענין דם נהר: **דם שחור**. בלשון

אדם הוא: **אלא שלקח**. לפיכך

טמאזכו כדמין (וזה דף יט.) חמשה

דמים טמאין בלשון האדם והשחור

כי: **פשיטא**. אמאי נפסלי לא מן

העשוי יש כאן שהרי נאגד בהכשר ולא

משום דחוי יש כאן שהרי לא קרא שם

מזה עליה בדחוי: **אלא כשר דאגד**.

ואשמעי' האי חנא דלולב מוסבה לא

ליפנין למיפסלה משום מן העשוי

בפסול מיהו משום דחוי הוא לן

למיפסלה שהרי נקרא עליו שם

הושענא פסולה בשעת אגדתו

ומדמכשר ליה ש"מ דחוי מעיקרא לאו

דחוי הוא ונפשוט מינה פלגא דליצניא

לן יש דחוי אצל מלוא או אין דחוי

נפשוט מהכא דחוי מעיקרא לא אמרי'

בה דחוי דחוי ולא היו דחוי אלא

נראה ביו"ט ואח"כ נדחה. כל שנדחה

קודם יו"ט קרי דחוי מעיקרא: הכי

גמין לעולם כשר דאגד' וקא סבר

אגד כוונת בעלמא הוא. אין אגדתו

קריאת שם להיות חל עליו שם לולב

אין כאן עד שיקשר עליו היום ועודנו

בפסולו דכיון דמטא זמן מזה ולא חזי

ליה מיקרי דחוי אצל מקמי הכי לאו

דחוי הוא: **הא מעטינאו ביו"ט כשר**.

ואע"ג דנאגד כשר דהא ביו"ט לא

אגד ליה ודאשחור עניניו אימת דלילי

ירקות לא פסלי: דחוי מעיקרא הוא.

דהא מטא זמן מזה ולא חזי והוא ליה

דחוי מעיקרא: **אלא דאשחור ביו"ט**.

והרי נראה ביו"ט ונדחה כשהשחור:

ש"מ. כדמין: **פסשוט מנינו כו'**.

דודאי דחוי מעיקרא עדיף מנראה

ונדחה דמה שלא נראה למזה מעולם

עד עכשיו השתא הוא דמיתחוי והוי

בקרנן שהקשר כששוי ומתחמלו

מחוסר זמן היה אצל נראה למזה

ונדחה ממנה היה ליה דחוי: **מסקן**

מנא. שהיה פסול ומכשירו: **שלקטן**.

לענינים הללו מן ההדס על מנת

לאוכלן ואינו מתכוין להכשירו: והא

מודי ר"ש בפסוקי רישיה ולא ימוס.

באומר לחמור ראש בהמה זו בשנת

ואינו רואה שמנות דכיון דא"ר שלא

שלא נראה כשר וספקא ובלבד שלא

יתכוין לעשות חרץ ואע"ג דאיכא למיחש דלמא עבד חרץ כיון דלא מתכוין להכי ואפשר לגרירה בלא חרץ כי עבד נמי חרץ דהוי מלאכה

גמורה לא מייחב אצל היכא דודאי עבד מודי: **לא לריכא דאיוס ליה הושענא אחריוס**. ולא לרץ להאי הלכך אין כאן תיקון כלי דלא

לריכא ליה לאכשורה ולא דמי השתא לפסוקי רישיה דהתם איכא נטילת גשמה ממנה נפשוט והכא ליכא תיקון כלי אצל אי לא היו אחריוס

משוי ליה מנא דהא לרץ להכי ואע"ג דלא מתכוין להכי אסור דחוי שסיק רישיה ולא ימוס: **הוסר אגדו**. של לולב ביו"ט אגדו

בכריכה בעלמא. יכורן האגד סביב ויתחוב ראשו בנחל הכרן כמו שאוגדן אגודת ירק ולא יקשור שני הראשים כחבר כחבר קשרים

דקשר של קיימא מלאכות הוא וזה של קיימא הוא ששתי מושג להמירו עולמית: **ואמאי**. דחקת ליה בדי האי גוהל: **ליעניבה**

מיענב. והכי מקיים טפי ואסור מלאכה ליכא דעניבה לאו קשירה: **ר' יהודה היא כו'**. במסכת שבת וד' ק"ה. דתניא חבל דלי שנפסק

אין קושרו אלא עוניו ר' יהודה אומר כורך עליו פוגדא או פסקא ובלבד שלא יענבו: **אי ר' יהודה קשר מעליא בעי**. דתניא לעיל

שאני אגוד פסול דגמר האגודת אגוד והאי לאו אגוד הוא: **האי חנא סבר לה כווסיה כחדא**. דעניבה קשירה היא לענין שבת: **ופלגי**

עליו. בלולב דאין לרץ אגד. שמעין מהכא דבעינן בלולב קשר גמור שיקשור שני ראשי האגד והאוגדן כלאגוד של ירק לאו אגד הוא

ואפילו רבנן דפלגי עליה דר' יהודה ואמרי לולב שאני אגד כשר גמור דמזה לאוגדו דתניא לעיל משום זה אלי ואניו ואוקימנא

כדנכן: **בתנ"י ערבה גוולה ויבשה פסולה**. ללולב דלכא אלוהו קאי: **של אפרה ושל עיר הנדחם פסולה**. דכיון דלשריפה קאי

בכחוי מיתחב שיעוריה: **לפסא**. מין ערבה ועלה שלה עגול כדאמרין לקמן ופסיל לה מקרא: **כמוסא**. פלריא: **ושל בעל**. גדילה

בשרה שלא על הנחל ובגמ' יליף דכשרה: **בעל**. קרקע שאינה לריכה להשקות דסגי ליה במטר השמים כדאמרין במשקין בית השלחין

(מק"ד ג.) בעל לישא דמיתגוהא כמו כי יעל בבור בתולה וישיה סג ומתרגמין ארי כמה דמתייתב עלם ע"מ בתולתה. והאי דפלגי

להו במתני' בד' בני ומני לולב בלשי נפשיה וכן ערבה וכן אחריוס ולא עירב ומני להו משום דיש בכל אחד מה

שאין בחבירו דלילי זני הר בדרול לא שייך אלא בלולב ושניו מרובין מעליו לא שייך אלא בהדס ופספסה לא שייך אלא בערבה וערלה

ותרומה לא שייך אלא באחריוס הלכך איצטריכו ארבע בני: **גמ' ערבי נחל הגדילות על הנחל**. נחלי מים מזהו דזו ומיהו של בעל

כשרה דלקמן דכתיבי ערבי לשון רבים: **משוך**. ולא עגול פרט לפספסה: **ועל הרים**. ערבה של הרים ולא לפספסה: **ערבי מ"מ**. לשון רבים:

אבא

שנים ושלישה במקומות היו מנומר ופסול אלא
אי אתמר הכי אתמר או שהיו עניבו מרובין
מעליו פסול אמר רב חסדא דבר זה ר' רבינו
הגדול אמרו והמקום יהיה בעורו ל"ש אלא
עניבו שחורות אבל עניבו ירוקות מיני הדרים
הוא וכשר אמר רב פפא אדמוס כשחורות
דמין דא"ר חנינא האי דם שחור אדום הוא
אלא שלקח: אם מיעטין כשר: דמעטינאו
אימות אילימא מקמיה דלאגדיה פשיטא אלא
לבתר דלאגדיה דחוי מעיקרא הוא תפשוט
מינה דחוי מעיקרא לא היו דחוי לעולם בתר
דאגדיה וקסבר אגד הזמנה בעלמא הוא
והזמנה בעלמא לאו כלום הוא: ואין ממעטין
ביו"ט: **יהא עבר ולקטן כאי כשר דאשחור**
אימות אילימא דאשחור מאתמול דחוי
מעיקרא הוא תפשוט מינה דחוי מעיקרא
דלא היו דחוי אלא לאו דאשחור כיום
טוב נראה ונדרחה הוא שמעת מינה נראה
ונדרחה חזור ונראה לא לעולם דאשחור
מעיקרא דחוי מעיקרא דלא היו דחוי
תפשוט מינה אבל נראה ונדרחה חזור
ונראה לא תפשוט ת"ר אין ממעטין כיום
טוב משום ר' אליעזר ר' שמעון אביו
בממעטין הוא קא מתקן מנא ביו"ט אמר רב
אשי רבנן שלקטן לאכילה ור' אליעזר בר'
שמעון סבר לה כאבוח דאמר דבר שאין
מתכוין מותר והא אביו ורבא דאמרי תרויהו
מודה ביו"ט בפסוקי רישיה ולא ימוס הב"ע
דאית ליה הושענא אחריוס ת"ר הותר אגדו
ביו"ט אגדו באגודה של ירק ואמאי ליעניבה
מיענב הא מני ר' יהודה היא דאמר ליעניבה
קשירה מעלייתא היא אי ר' יהודה אגד
מעלייתא בעי האי תנא סבר ר' הוותיה
בחרא ופלגי עליה בחרא: **בתנ"י ערבה**
גוולה ויבשה פסולה ישל אשרה ושל עיר
הגדחת פסולה נקטם ראשה נפרצו עליה
והצפצה פסולה כמושה ושנשו מוקצת עליה
ושל בעל כשרה: **גמ' ת"ר יערי נחל הגדילין**
על הנחל דבר אחר ערבי נחל שעלה שלה
משוך כנחל תניא אידך ערבי נחל אין לי

שנים ושלישה במקומות היו מנומר ופסול אלא
אי אתמר הכי אתמר או שהיו עניבו מרובין
מעליו פסול אמר רב חסדא דבר זה ר' רבינו
הגדול אמרו והמקום יהיה בעורו ל"ש אלא
עניבו שחורות אבל עניבו ירוקות מיני הדרים
הוא וכשר אמר רב פפא אדמוס כשחורות
דמין דא"ר חנינא האי דם שחור אדום הוא
אלא שלקח: אם מיעטין כשר: דמעטינאו
אימות אילימא מקמיה דלאגדיה פשיטא אלא
לבתר דלאגדיה דחוי מעיקרא הוא תפשוט
מינה דחוי מעיקרא לא היו דחוי לעולם בתר
דאגדיה וקסבר אגד הזמנה בעלמא הוא
והזמנה בעלמא לאו כלום הוא: ואין ממעטין
ביו"ט: **יהא עבר ולקטן כאי כשר דאשחור**
אימות אילימא דאשחור מאתמול דחוי
מעיקרא הוא תפשוט מינה דחוי מעיקרא
דלא היו דחוי אלא לאו דאשחור כיום
טוב נראה ונדרחה הוא שמעת מינה נראה
ונדרחה חזור ונראה לא לעולם דאשחור
מעיקרא דחוי מעיקרא דלא היו דחוי
תפשוט מינה אבל נראה ונדרחה חזור
ונראה לא תפשוט ת"ר אין ממעטין כיום
טוב משום ר' אליעזר ר' שמעון אביו
בממעטין הוא קא מתקן מנא ביו"ט אמר רב
אשי רבנן שלקטן לאכילה ור' אליעזר בר'
שמעון סבר לה כאבוח דאמר דבר שאין
מתכוין מותר והא אביו ורבא דאמרי תרויהו
מודה ביו"ט בפסוקי רישיה ולא ימוס הב"ע
דאית ליה הושענא אחריוס ת"ר הותר אגדו
ביו"ט אגדו באגודה של ירק ואמאי ליעניבה
מיענב הא מני ר' יהודה היא דאמר ליעניבה
קשירה מעלייתא היא אי ר' יהודה אגד
מעלייתא בעי האי תנא סבר ר' הוותיה
בחרא ופלגי עליה בחרא: **בתנ"י ערבה**
גוולה ויבשה פסולה ישל אשרה ושל עיר
הגדחת פסולה נקטם ראשה נפרצו עליה
והצפצה פסולה כמושה ושנשו מוקצת עליה
ושל בעל כשרה: **גמ' ת"ר יערי נחל הגדילין**
על הנחל דבר אחר ערבי נחל שעלה שלה
משוך כנחל תניא אידך ערבי נחל אין לי

שנים ושלישה במקומות היו מנומר ופסול אלא

אי אתמר הכי אתמר או שהיו עניבו מרובין

מעליו פסול אמר רב חסדא דבר זה ר' רבינו

הגדול אמרו והמקום יהיה בעורו ל"ש אלא

עניבו שחורות אבל עניבו ירוקות מיני הדרים

הוא וכשר אמר רב פפא אדמוס כשחורות

דמין דא"ר חנינא האי דם שחור אדום הוא

אלא שלקח: אם מיעטין כשר: דמעטינאו

אימות אילימא מקמיה דלאגדיה פשיטא אלא

לבתר דלאגדיה דחוי מעיקרא הוא תפשוט

מינה דחוי מעיקרא לא היו דחוי לעולם בתר

דאגדיה וקסבר אגד הזמנה בעלמא הוא

והזמנה בעלמא לאו כלום הוא: ואין ממעטין

ביו"ט: **יהא עבר ולקטן כאי כשר דאשחור**

אימות אילימא דאשחור מאתמול דחוי

מעיקרא הוא תפשוט מינה דחוי מעיקרא

דלא היו דחוי אלא לאו דאשחור כיום

טוב נראה ונדרחה הוא שמעת מינה נראה

ונדרחה חזור ונראה לא לעולם דאשחור

מעיקרא דחוי מעיקרא דלא היו דחוי

תפשוט מינה אבל נראה ונדרחה חזור

ונראה לא תפשוט ת"ר אין ממעטין כיום

טוב משום ר' אליעזר ר' שמעון אביו

בממעטין הוא קא מתקן מנא ביו"ט אמר רב

אשי רבנן שלקטן לאכילה ור' אליעזר בר'

שמעון סבר לה כאבוח דאמר דבר שאין

מתכוין מותר והא אביו ורבא דאמרי תרויהו

מודה ביו"ט בפסוקי רישיה ולא ימוס הב"ע

דאית ליה הושענא אחריוס ת"ר הותר אגדו

ביו"ט אגדו באגודה של ירק ואמאי ליעניבה

מיענב הא מני ר' יהודה היא דאמר ליעניבה

קשירה מעלייתא היא אי ר' יהודה אגד

מעלייתא בעי האי תנא סבר ר' הוותיה

בחרא ופלגי עליה בחרא: **בתנ"י ערבה**

גוולה ויבשה פסולה ישל אשרה ושל עיר

הגדחת פסולה נקטם ראשה נפרצו עליה

והצפצה פסולה כמושה ושנשו מוקצת עליה

ושל בעל כשרה: **גמ' ת"ר יערי נחל הגדילין**

על הנחל דבר אחר ערבי נחל שעלה שלה

משוך כנחל תניא אידך ערבי נחל אין לי

אלא ערבי נחל של בעל ושל הרים מניין ת"ל ערבי נחל מכל מקום

אבא

תמות כמתכוין חשיב ליה וכי אמרין דבר שאין מתכוין מותר כגון היכא דאפשר ליה בלא איסור כגון גורר אדם מטה כסא וספקא ובלבד שלא

יתכוין לעשות חרץ ואע"ג דאיכא למיחש דלמא עבד חרץ כיון דלא מתכוין להכי ואפשר לגרירה בלא חרץ כי עבד נמי חרץ דהוי מלאכה

גמורה לא מייחב אצל היכא דודאי עבד מודי: **לא לריכא דאיוס ליה הושענא אחריוס**. ולא לרץ להאי הלכך אין כאן תיקון כלי דלא

לריכא ליה לאכשורה ולא דמי השתא לפסוקי רישיה דהתם איכא נטילת גשמה ממנה נפשוט והכא ליכא תיקון כלי אצל אי לא היו אחריוס

משוי ליה מנא דהא לרץ להכי ואע"ג דלא מתכוין להכי אסור דחוי שסיק רישיה ולא ימוס: **הוסר אגדו**. של לולב ביו"ט אגדו

בכריכה בעלמא. יכורן האגד סביב ויתחוב ראשו בנחל הכרן כמו שאוגדן אגודת ירק ולא יקשור שני הראשים כחבר כחבר קשרים

דקשר של קיימא מלאכות הוא וזה של קיימא הוא ששתי מושג להמירו עולמית: **ואמאי**. דחקת ליה בדי האי גוהל: **ליעניבה**

מיענב. והכי מקיים טפי ואסור מלאכה ליכא דעניבה לאו קשירה: **ר' יהודה היא כו'**. במסכת שבת וד' ק"ה. דתניא חבל דלי שנפסק

אין קושרו אלא עוניו ר' יהודה אומר כורך עליו פוגדא או פסקא ובלבד שלא יענבו: **אי ר' יהודה קשר מעליא בעי**. דתניא לעיל

שאני אגוד פסול דגמר האגודת אגוד והאי לאו אגוד הוא: **האי חנא סבר לה כווסיה כחדא**. דעניבה קשירה היא לענין שבת: **ופלגי**

עליו. בלולב דאין לרץ אגד. שמעין מהכא דבעינן בלולב קשר גמור שיקשור שני ראשי האגד והאוגדן כלאגוד של ירק לאו אגד הוא

ואפילו רבנן דפלגי עליה דר' יהודה ואמרי לולב שאני אגד כשר גמור דמזה לאוגדו דתניא לעיל משום זה אלי ואניו ואוקימנא

כדנכן: